

TITULUS III.

CAPUT I.

DE SACRAMENTO PŒNITENTIÆ.

Sanctum Pœnitentiæ Sacramentum, ad eos, qui post Baptismum lapsi sunt, in gratiam Dei restituendos a Christo Domino institutum, eo diligentius administrandum est, quo frequentior est ejus usus, et quo plura requiruntur ad illud recte digneque tractandum ac suscipiendum. Cum autem ad illud constituendum tria concurrant, materia, forma, et minister: illius quidem remota materia sunt peccata, proxima vero sunt actus pœnitentis, nempe contritio, confessio, et satisfactio. Forma autem, illa absolutionis verba: *Ego te absolvo, etc.* Minister denique est Sacerdos habens potestatem absolvendi vel ordinariam, vel delegatam. Sed si periculum mortis immineat, approbatusque desit Confessarius, quilibet Sacerdos potest a quibuscumque censuris et peccatis absolvere. In ejus ministro requiritur etiam bonitas, scientia, atque prudentia, cum sigillo secretæ confessionis sub exacto, perpetuoque silentio. Quibus et aliis ad id opportunis ut optime sint instructi, omni studio curare debent Confessarii.

2. In primis meminerit Confessarius, se judicis pariter et medici personam sustinere, ac divinæ justitiæ simul et misericordiæ ministrum a Deo constitutum esse, ut tamquam arbiter inter Deum et homines, honori divino, et animarum saluti consulat.

3. Ut ergo recte judicare queat, discernens inter lepram et lepram, et tamquam peritus medicus animarum morbos prudenter curare, et apta cuique remedia applicare sciat, quantam potest maximam ad id scientiam atque prudentiam, tum assiduis ad Deum precibus, tum ex probatis auctoribus, præsertim e Catechismo Romano, et prudenti consilio peritorum studeat sibi comparare.

4. Sciat casus et censuras Sedi apostolicæ, et Ordinario suo reservatas, et suæ cujusque Ecclesiæ constitutiones, easque diligenter observet.

5. Denique hujus Sacramenti doctrinam omnem recte nosse studebit, et alia ad ejus rectam administrationem necessaria. Atque in hoc ministerio ita procedat, ut infra præscribitur.

ORDO MINISTRANDI SACRAMENTUM PŒNITENTIÆ.

Sacerdos ad audiendam confessionem vocatus, promptum facilemque se præbeat: ac priusquam ad audiendum accedat, si tempus suppetat, ad hoc ministerium recte, sancteque obeundum, divinum auxilium piis precibus implorabit.

7. In Ecclesia, non autem in privatis ædibus, confessiones audiat, nisi ex causa rationabili, quæ cum inciderit, studeat tamen id decenti ac patenti loco præstare.

8. Habeat in Ecclesia sedem confessionalem, in qua sacras confessiones excipiat: quæ sedes patenti, conspicuo, et apto Ecclesiæ loco posita, crate perforata inter pœnitentem et Sacerdotem sit instructa.

9. Superpelliceo, et stola violacei coloris utatur, prout tempus, vel locorum feret consuetudo.

10. Pœnitens, si opus fuerit, admoneatur, ut qua decet humilitate mentis et habitus accedat, et flexis genibus signo crucis se muniat.

11. Mox Confessarius inquireat de illius statu (nisi aliter notus fuerit) et quampridem sit confessus, et an impositam pœnitentiam adimpleverit; num rite atque integre alias confessus fuerit; num conscientiam suam, ut debet, prius diligenter discussit.

12. Quod si pœnitens aliqua censura, vel casu reservato sit ligatus, a quo ipse non possit absolvere, non absolvat, nisi prius obtenta facultate a Superiore.

13. Si vero Confessarius, pro personarum qualitate, cognoverit pœnitentem ignorare christianæ fidei rudimenta, si tempus suppetat, eum breviter instruat de articulis fidei, et aliis ad salutem cognitu necessariis, et ignorantiam ejus corripiat, illumque admoneat, ut ea postmodum diligentius addiscat.

14. Tum pœnitens confessionem generalem latina, vel vulgari lingua dicat, scilicet *Confiteor, etc.* vel saltem utatur his verbis: *Confiteor Deo omnipotenti, et tibi pater.* Peccata sua exinde confiteatur, adjuvante, quotiescumque opus fuerit, Sacerdote: qui confitentem non reprehendet, nisi finita, ut dicetur, confessione; neque interpellabit, nisi opus fuerit aliquid melius intelligere; proinde fiduciam ei præbeat, et humaniter suggerat, ut omnia peccata sua

rite et integre confiteatur, remota stulta illa quorundam verecundia, qua præpediti, suadente diabolo, peccata confiteri non audent.

15. Si pœnitens numerum, et species, et circumstantias peccatorum explicatu necessarias non expresserit, cum Sacerdos prudenter interroget.

16. Sed caveat, ne curiosis, aut inutilibus interrogationibus quemquam detineat, præsertim juniores utriusque sexus, vel alios, de eo, quod ignorant, imprudenter interrogans, ne scandalum patiantur, indeque peccare discant.

17. Demum, audita confessione, perpendens peccatorum, quæ ille admisit, magnitudinem, ac multitudinem, pro eorum gravitate, ac pœnitentis conditione, opportunas correptiones ac monitiones, prout opus esse viderit, paterna caritate adhibebit, et ad dolorem et contritionem efficacibus verbis adducere conabitur, atque ad vitam emendam ac melius instituendam inducet, remediaque peccatorum tradet.

18. Postremo salutarem et convenientem satisfactionem, quantum spiritus et prudentia suggesserint, injungat, habita ratione status, conditionis, sexus, et ætatis et item dispositionis pœnitentium. Videatque, ne pro peccatis gravibus levissimas pœnitentias imponat, ne si forte peccatis conniveat, alienorum peccatorum particeps efficiatur. Id vero ante oculos habeat, ut satisfactio non sit tantum ad novæ vitæ remedium, et infirmitatis medicamentum, sed etiam ad præteritorum peccatorum castigationem.

19. Quare curet, quantum fieri potest, ut contrarias peccatis pœnitentias injungat, veluti avaris eleemosynas, libidinosi jejunia, vel alias carnis afflictiones, superbis humilitatis officia, desidiosus devotionis studia. Rarius autem vel serius confitentibus, vel in peccata facile recidentibus, utilissimum fuerit consulere, ut sæpe, puta semel in mense, vel certis diebus solemnibus, confiteantur, et si expediat, communicent.

20. Pœnitentias pecuniarias sibi ipsis Confessarii non applicant, neque a pœnitentibus quidquam tamquam ministerii sui præmium petant, vel accipiant.

21. Pro peccatis occultis, quantumvis gravibus, manifestam pœnitentiam non imponant.

22. Videat autem diligenter Sacerdos, quando, et quibus conferenda, vel deneganda, vel differenda sit absolutio, ne absolvat eos, qui talis beneficii sunt incapaces: quales sunt qui nulla dant signa doloris; qui odia et inimicitias deponere, aut aliena, si possunt, restituere, aut proximam peccandi occasionem deserere, aut alio modo peccata derelinquere, et vitam in melius emendare nolunt: aut qui publicum scandalum dederunt, nisi publice satisfaciant, et scandalum tollant: neque etiam eos absolvat, quorum peccata sunt Superioribus reservata.

23. Si vero quis confiteatur in periculo mortis constitutus, absolvendus est ab omnibus peccatis et censuris, quantumvis reservatis (cessat enim tunc omnis reservatio): sed prius, si potest, cui debet, satisfaciat: ac si periculum evaserit, et aliqua ratione Superiori, a quo alias esset absolvendus, se sistere teneatur; cum primum poterit, coram eo se sistat, quidquid debet præstiturus.

24. Quod si inter confitendum, vel etiam antequam incipiat confiteri, vox et loquela ægro deficiant, nutibus et signis conetur, quoad ejus fieri poterit, peccata pœnitentis cognoscere: quibus utcumque vel in genere, vel in specie cognitis, vel etiam si confitendi desiderium sive per se, sive per alios ostenderit, absolvendus est.

25. Meminerit porro Sacerdos, ægris non esse injungendam gravem, aut laboriosam pœnitentiam; sed indicendam tantum illam, quam, si convaluerint, opportuno tempore peragant. Interim juxta gravitatem morbi, aliqua oratione, aut levi satisfactione imposita, et acceptata, absolvantur, prout opus fuerit.

CAPUT 2.

ABSOLUTIONIS FORMA.

Cum igitur pœnitentem absolvere voluerit, injuncta ei prius, et ab eo acceptata salutaris pœnitentia, primo dicit:

Misereatur tui omnipotens Deus, et dimissis peccatis tuis, perducat te ad vitam æternam. Amen.

2. Deinde dextera versus pœnitentem elevata, dicit:

Indulgentiam, absolutionem, et remissionem peccatorum tuorum tribuat tibi omnipotens, et misericors Dominus. Amen.

Dominus noster Jesus Christus te absolvat: et ego auctoritate ipsius te absolvo ab omni vinculo excommunicationis, suspensionis, et interdicti, in quantum possum, et tu indiges. Deinde ego te absolvo a peccatis tuis, in nomine Patris, ✠ et Filii, et Spiritus sancti. Amen.

3. Si pœnitens sit laicus, omittitur verbum, suspensionis.

Passio Domini nostri Jesu Christi, mérita beátæ Mariæ Virginis, et ómnium Sanctórum, quidquid boni féceris, et mali sustinúeris, sint tibi in remissionem peccatórum, augméntum grátia, et præmium vitæ æternæ. Amen.

4. In confessionibus autem frequentioribus, et brevioribus omitti potest, Misereatur, etc. et satis erit dicere: Dominus noster Jesus Christus, etc. ut supra usque ad illud: Passio Domini nostri, etc.

5. Urgente vero aliqua gravi necessitate in periculo mortis, breviter dicere poterit:

Ego te absolvo ab ómnibus censúris, et peccátis, in nómine Patris, ✠ et Filii, et Spíritus sancti. Amen.

CAPUT 3.

DE ABSOLUTIONE AB EXCOMMUNICATIONE

IN FORO EXTERIORI.

Si potestas absolventi ab excommunicationis sententia Sacerdoti commissa fuerit a Superiore, et in mandato certa forma sit præscripta, illa omnino servanda est: si vero in mandato seu commissione dicitur: *in forma Ecclesiæ consueta absolvat*; hæc servanda sunt.

2. Primo, ut excommunicatus ei, ob cujus offensam in excommunicationem incurrit, prius, si potest, satisfaciat. Quod si tunc non possit, sufficientem cautionem præbeat, aut saltem, si eam præstare non potest, juret se, cum primum poterit, satisfacturum.

3. Secundo, si crimen, ob quod in excommunicationem incidit, sit grave, juramentum ab eo exigatur de parendo mandatis Ecclesiæ, quæ illi fient pro tali causa: ac præcipue ne deinceps delinquat contra illum Canonem, vel Decretum, contra quod faciendo censuram incurrit.

4. Denique hunc absolventi ritum observabit.

Pœnitentem coram se utroque genu flexo, in humero (si vir fuerit) usque ad camisiam exclusive denudato, virga aut funiculis

sedens leviter percutit dicendo totum Psalmum Miserere. cum Gló-
ria Patri. (pag. 94.)

5. Deinde surgit, et aperto capite dicit:

Kýrie eléison. Christe eléison. Kýrie eléison.
Pater noster.

V. Et ne nos indúcas in tentatióem.

R. Sed líbera nos a malo.

V. Salvum fac servum tuum (vel ancíllam
tuam), Dómine.

R. Deus meus, sperántem in te.

V. Nihil proficiat inimícus in eo (vel in ea).

R. Et filius iniquitátis non appónat nocére ei.

V. Esto ei, Dómine, turris fortitúdinis.

R. A fácie inimíci.

V. Dómine, exaúdi oratióem meam.

R. Et clamor meus ad te véniat.

V. Dóminus vobíscum.

R. Et cum spírítu tuo.

Orémus.

Deus, cui próprium est miseréri semper, et pár-
cere: súscipe deprecationem nostram, ut hunc
fámulum tuum, quem excommunicatióis senténtia
constríngit, miserátio tuæ pietátis cleméner ab-
sólvat. Per Christum Dóminum nostrum.

R. Amen.

6. Mox sedet, et cooperto capite dicit:

Dóminus noster Jesus Christus te absólvat: et
ego auctoritáte ipsíus, et sanctíssimi Dómini nostri
Papæ (vel reverendíssimi Epíscopi N., vel talis Su-
perióris) mihi commíssa, absólvo te a vínculo ex-
communicatióis, in quam incurristi (vel incurrisse
declarátus es), propter tale factum (vel causam,
etc.); et restítuo te communióni et unitáti fidé-
lium, et sanctis Sacraméntis Ecclésiæ, in nómine
Patris, ✠ et Filii, et Spírítus sancti.

7. Quod si Sacerdoti nulla sit a Superiore præscripta forma,
nec sibi mandatum, ut in forma Ecclesiæ communi, vel consueta
absolvat; tunc nihilominus pro rei gravitate prædictam cæremo-
niam et preces adhibeat; at vero si res non fuerit adeo gravis,
absolvere poterit, dicens:

Dóminus noster Jesus Christus te absólvat: et
ego auctoritáte ipsíus, et sanctíssimi Dómini nostri
Papæ (si a Papa fuerit delegatus), (vel reverendíssimi
Epíscopi N. vel talis Superiόris) mihi concéssa,
absólvo te, etc. ut supra.

8. In foro autem interiori, Confessarius habens facultatem
absolvendi excommunicatum, absolvat juxta formam communem
supra præscriptam in absoluteione sacramentali.

CAPUT 4.

RITUS ABSOLVENDI EXCOMMUNICATUM

JAM MORTUUM.

Si quis excommunicatus ex hac vita decedens dederit si-
gnum contritionis, ne ecclesiastica careat sepultura, sed
Ecclesiæ suffragiis, quatenus fieri potest, adjuvetur, ab-
solvi potest hoc modo.

2. Si corpus nondum sepultum fuerit, verberetur, et absolvatur,
ut infra; deinde absolutum, in loco sacro sepeliatur.

3. Si vero fuerit sepultum in loco profano, si commode fieri
poterit, exhumabitur, et eodem modo verberabitur, et post absolu-
tionem in loco sacro sepelietur; sed si commode exhumari non
potest, locus sepulturæ verberetur, postea absolvatur.

4. Quod si in loco sacro sit sepultus, non exhumabitur, sed
verberabitur sepulchrum.

Dum autem corpus, sive sepulturam verberat, Sacerdos dicat
Antiphonam:

Exsultábunt Dómino ossa humiliáta. Ps. Mi-
serere. pag. 94.

Quo facto, absolvatur, dicendo:

Auctoritate mihi concessa, ego te absolvo a vinculo excommunicationis, quam incurristi (vel incurrisse declaratus es) propter tale factum, et restituo te communioni fidelium, in nomine Patris, ✠ et Filii, et Spiritus sancti. Amen.

5. Deinde dicatur Psalm. De profundis. pag. 96 et in fine:

℣. Réquiem æternam dona ei, Dómine.

℞. Et lux perpétua luceat ei.

℣. Kýrie eléison. Christe eléison. Kýrie eléison.
Pater noster.

℣. Et ne nos inducas in tentationem.

℞. Sed libera nos a malo.

℣. A porta inferi.

℞. Erue, Dómine, animam ejus.

℣. Requiéscat in pace. ℞. Amen.

℣. Dómine, exáudi orationem meam.

℞. Et clamor meus ad te véniat.

℣. Dóminus vobíscum.

℞. Et cum spíritu tuo.

Orémus.

Oratio.

Da, quæsumus Dómine, animæ fámuli tui, quem excommunicationis sententia constrinxerat, refrigerii sedem, quiétis beatitudinem, et supérni lúminis claritatem. Per Christum Dóminum nostrum. ℞. Amen.

CAPUT 5.

DE MODO ABSOLVENDI A SUSPENSIONE

VEL AB INTERDICTO

EXTRA VEL INTRA SACRAMENTALEM CONFESIONEM ET DISPENSANDI SUPER IRREGULARITATE.

I Sacerdoti sit commissa facultas absolvendi aliquem a suspensione, vel interdicto, quamvis nulla verba sint præcipue determinata, uti poterit hac formula:

Pœnitens dicat: Confiteor Deo omnipotenti etc.

Sacerdos: Misereatur tui, etc. Indulgéntiam, etc.

Auctoritate mihi ab N. tradita, ego absolvo te a vinculo suspensionis (vel interdicti), quam (vel quod) propter tale factum (vel causam) incurristi (seu incurrisse declaratus es), in nomine Patris, ✠ et Filii, et Spiritus sancti. Amen.

2. Si vero Confessario, sive in foro conscientie, sive extra, data est potestas dispensandi super irregularitate, tunc postquam absolverit a peccatis, addat consequenter:

Et eadem auctoritate dispénso tecum super irregularitate (vel irregularitatibus, si sint plures), in quam (vel in quas) ob talem causam (vel tales causas, eas exprimendo) incurristi: et hábilem reddo, et restituo te executioni Ordinum, et officiorum tuorum, in nomine Patris, ✠ et Filii, et Spiritus sancti. Amen.

3. Si nullum habet Ordinem, dicatur:

Hábilem reddo te ad omnes Ordines suscipiendos. vel etiam ad alia, juxta tenorem mandati.

4. Quod si necesse sit titulum beneficii restituere, et fructus male perceptos condonare, subjungat:

Et restituo tibi titulum (seu títulos) Beneficii (seu Beneficiorum), et condono tibi fructus male perceptos, in nomine Patris, ✠ et Filii, et Spiritus sancti. Amen.

5. Advertat autem Sacerdos, ne ullo modo in iis facultatis suæ terminos excedat.

TITULUS IV.

CAPUT I.

DE SANCTISSIMO
EUCCHARISTIÆ SACRAMENTO.

Omnia quidem Ecclesie catholice Sacramentis religiose, sancteque tractandis, magna ac diligens cura adhibenda est: sed precipue in administrando, ac suscipiendo sanctissime Eucharistie Sacramento, quo nihil dignius, nihil sanctius et admirabilius habet Ecclesia Dei; cum in eo contineatur precipuum et maximum Dei donum, et ipsemet omnis gratie et sanctitatis fons, auctorque Christus Dominus.

2. Parochus igitur summum studium in eo ponat, ut cum ipse venerabile hoc Sacramentum, qua decet reverentia, debitoque cultu tractet, custodiat, et administret; tum etiam populus sibi commissus religiose colat, sancte frequenterque suscipiat, praesertim in maioribus anni solemnitatibus.

3. Ideo populum saepius admonebit, qua praeparatione, et quanta animi religione ac pietate, et humili etiam corporis habitu ad tam divinum Sacramentum debeat accedere: ut praemissa sacramentali confessione, omnes saltem a media nocte jejuni, et utroque genu flexo Sacramentum humiliter adorent, ac reverenter suscipiant, viri quantum fieri potest a mulieribus separati.

4. Moneantur praeterea communicantes, ut sumpto Sacramento non statim ab Ecclesia discedant, aut colloquantur, nec statim vagis oculis circumspiciant, aut exspuant, neque de libro statim orationes recitent, ne Sacramenti species de ore decidant: sed, qua par est devotione, aliquantisper in oratione permaneant, gratias agentes Deo de tam singulari beneficio, atque etiam de sanctissima passione dominica, in cujus memoriam hoc mysterium celebratur et sumitur.

5. Curare porro debet, ut perpetuo aliquot particulae consecratae eo numero, qui usui infirmorum et aliorum fidelium communioni satis esse possit, conserventur in pyxide ex solida decentique materia, eaque munda, et suo operculo bene clausa, albo velo cooperta, et quantum res feret, ornato in tabernaculo clave obserato.

6. Hoc autem tabernaculum conopeo decenter opertum, atque ab omni alia re vacuum, in Altari majori vel in alio, quod venerationi et cultui tanti Sacramenti commodius ac decentius videatur, sit collocatum, ita ut nullum aliis sacris functionibus, aut ecclesia-

